

Paai wasplaats door Stokertje

Ik was op weg naar mijn eerste plaatsing bij de marine, de kruiser Hr. Ms. De Ruyter. De plunjezak begon van mijn ene naar mijn andere schouder te verhuizen en na een half uur tippelen vanaf het station in Den Helder kwam ik op steiger 21 aan. Het schip lag met het achterschip naar mij toe, was kolossaal en maakte net zoveel indruk. Het rees als een grijze berg voor mij op en de kanonnen op het achterschip wezen recht in mijn richting. Verder naar voren werden de dekhuisen steeds hoger en rond de twee schoorstenen van de ketelruimen waren de masten aan de top zwart geschilderd en voorzien van enorme radars.

Ik werd aan boord naar de hut van de adjudant machinist gebracht die mij door stuurde naar bureau scheepsdienst waar ik een inrouleerbriefje* kreeg. Het bleek een zoektocht te worden op een schip waar ik de weg niet wist en van onder de indruk was.

Ik was na het inrouleren naar verblijf 'Friesland gestuurd en na een paar keer gevraagd te hebben waar dat was ging ik in ergens in het voorschip een trap af en zag, welke kant ik ook opkeek, hoge stellingen met drie kooien en daarnaast in rijen kleine kastjes, één voor iedere kooi. Eén van die minimaal 150 kooien en kastjes zou voor mij zijn en ik ging er naar op zoek.

De twee eersteklassers welke ik als eerste in het verblijf zag heten Hans en Jan en bleken zwagers van elkaar. Hun echtgenotes zusters, maar dit terzijde.

Een van de twee begon tegen me te praten en ik verstond nauwelijks wat hij zei. Hij was een Zeeuw. Nu zou ik misschien eindelijk eens horen welke baantje ik in de 'Koude boel' zou krijgen, elke keer als het schip ergens was afgemeerd of er 'reewacht' was ingesteld. Wat ik moest doen als het schip op zee was wist ik al, ik werd machinist in de achter-ketelruim en ik wist echt niet wat dat allemaal zou inhouden. Maar van die twee werd ik niets wijzer.

'Kijk, zei de eersteklas tegen mij. Hierboven is een wasplaats met een aantal schijthuizen en daar moet altijd een paai bijstaan. Je weet nooit of er maten zijn die er een rotzooi van schoppen en dat moet worden opgeruimd en het hele hok moet altijd klaar zijn voor inspectie door de commandant. Jij bent vanaf nu die paai en blijft daar tot je wordt afgelost, gesnopen?'

Het drong tot me door dat ik een klus had op een marineschip, zei 'ja, eerste klas' en verdween de trap op naar boven. Ik stond als een malloot naar de kleine wasbakjes die in een rij langs de scheepshuid waren geplaatst te kijken, ieder bakje voorzien van een spiegeltje daarboven. Aan de andere kant van de wasplaats was een rij toiletten met halfhoge klapdeurtjes. Ik bukte en keek of ik een paar benen onder het deurtje door zag maar ik was alleen. Ik bleef een tijdje rondhangen en vroeg me af of alle maten aan boord zo vriendelijk waren als de maten die regelmatig de wasplaats kwamen bezoeken. Ze lachten allemaal vriendelijk naar me, zeiden bijna niets en verdwenen naar waar god mag weten.

Tegen vastwerken kwam er een reus de wasplaats binnen, een sergeant machinist die vroeg wat ik daar deed en of ik niks beter te doen had. Ik vertelde waarom ik daar stond en dat ik paai wasplaats was geworden. Hij barste in lachen uit en stuurde me weg.

'Ga je omkleden in daags tenue, ga schaften en vermaak je zelf vanavond. Morgen na baksgewijs kom je naar de machinewerkplaats en word je ingedeeld in de koude boel.'

Ik ging terug naar het verblijf en zodra ik van de trap afwas zag ik dat het hele verblijf vol was met machinisten in diverse staten van omkleden maar die allemaal naar mij keken en hard applaudisseerden. Ik kreeg van iemand een klap op mijn schouder en iemand anders vroeg of ik erbij kwam zitten. 'Nooit meer in dergelijke onzin trappen stoker. Vanaf nu hoor je erbij en zal niemand je meer in de maling nemen. 'Vanavond nemen we een biertje in het cafetaria. Op jouw rekening,' zei hij nog terwijl hij wegliep.

Vanaf dat moment was ik thuis op de kruiser, had maten gevonden en wist dat ik daar zo nodig op terug kon vallen. Wat die wasplaats betreft, ik zou inderdaad nooit meer ergens intrappen al was het aantal van dergelijke grappen bij de marine ontelbaar en zou ik er nog

veel mee maken als een ander erin trapte. Later zou de grap die we met de jongste matroos op een mijnenveger en de postboei uithaalden een van de mooiste zijn, ook omdat daar het hele schip aan mee deed, inclusief commandant, de chef en de uiterton.

*Inrouleren Bij overplaatsing van het ene schip naar het andere moest er worden in – en uit gerouleerd. Vertrok je van boord dan kreeg je bij ‘bureau scheepdienst’ een briefje en ging alle belangrijke posten op het schip langs om te laten weten dat je overgeplaatst bent. Je moest o.a. langs bij de adjudant machinist, kast machinekamer, de bottelier en na een verdere tocht door het schip terug bij ‘bureau scheepdienst’ je passagierskaart inleveren. Bij aankomst op je nieuwe plaatsing begon je weer bij ‘bureau scheepdienst’ en ging weer alles af om te laten weten dat je aan boord was geplaatst. Je hoorde dan bij de bemanning.

NB. Jaren later toen ik als burger aan de wal werkte, kwam ik daar beide heren weer tegen als collega's in de ploegendienst. We hebben nog veel over die kruisertijd gesproken en gelachen over die wasplaats met vaste paai.